

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

FOB 2025-9

Skole kunne ikke optage barn mod den ene forælders vilje

Resumé

2. juli 2025

En mor klagede til ombudsmanden over, at hendes datter var blevet optaget på en ny skole i medfør af folkeskolelovens § 36, stk. 3, om retten til frit skolevalg, selv om moren havde tilkendegivet, at hun var uenig i optagelsen. Det fremgik af sagen, at forældrene havde fælles forældremyndighed, og at faren, der havde bopælsretten, havde ansøgt om indskrivning af datteren på den nye skole, som ikke var barnets distriktsskole.

Familieret

331.9

Forvaltningsret

12.2

Ombudsmanden var ikke enig i, at datteren under de foreliggende omstændigheder kunne optages på skolen.

Han udtalte bl.a., at det følger af forældreansvarslovens § 3, stk. 1, at forældre, som har fælles forældremyndighed over et barn, skal være enige om væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår – med henvisning til særlovgivningen – at væsentlige beslutninger omfatter skolevalg. I overensstemmelse hermed fremgår det af folkeskolelovens § 54, stk. 1, at forældres rettigheder efter bl.a. lovens § 36 tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Ved fælles forældremyndighed tilkommer retten til frit skolevalg efter lovens § 36, stk. 3, således forældrene i fællesskab.

Ombudsmanden udtalte endvidere, at det i forarbejderne anføres bl.a., at en skole som udgangspunkt kan gå ud fra, at når der er fælles forældremyndighed, handler en forælder på begge forældres vegne, medmindre den anden forælder udtrykkeligt har tilkendegivet sin uenighed. I den foreliggende sag havde moren tilkendegivet, at hun var uenig i, at hendes datter blev optaget på den nye skole i medfør af folkeskolelovens § 36, stk. 3. Datteren kunne derfor ikke optages på skolen.

(Sag nr. 23/03046)

I det følgende gengives ombudsmandens udtalelse om sagen:

1. Sagens omstændigheder

Du har klaget over, at din datter den 7. juni 2023 blev optaget på X Skole, selv om du havde tilkendegivet, at du var uenig i optagelsen.

Det fremgår af sagen, at du og din datters far havde fælles forældremyndighed over din datter, og at faren havde bopælsretten. Din datter og hendes far var bosiddende i Y Kommune, og du boede i (en anden kommune).

Den 6. juni 2023 ansøgte din datters far om, at din datter blev indskrevet på X Skole. Hverken X Skole eller din datters tidligere folkeskole (...) var din datters distriktsskole.

Den 7. juni 2023 meddelte X Skole dig og din datters far, at din datter var blevet optaget på skolen med skolestart den følgende dag. Det fremgår af sagen, at du samme dag forinden havde meddelt skolelederen, at du var imod optagelsen på skolen, og at skolelederen derfor havde forespurgt en jurist i Y Kommune, om din datter skulle optages på skolen. Juristen havde i den forbindelse oplyst bl.a., at "hvis der er fælles forældremyndighed og der er en tvist om, hvor barnet skal gå i skole i kommunen, så har den forældre, hvor barnet bor mest 'serveretten'. Uoverensstemmelse herom bør afklares i familieretshuset."

Den 8. juni 2023 rettede du henvendelse til skolechefen i Y Kommune for at klage over, at din datter var blevet optaget på skolen uden dit samtykke.

Den 12. juni 2023 skrev skolechefen til dig bl.a., at det fortsat var kommunens opfattelse, at bopælsforælderen kunne bestemme, hvor barnet skulle gå i skole, og at X Skole derfor havde gjort, som den skulle, ved at lade din datter indskrive på skolen.

Endvidere skrev skolechefen til dig den 16. juni 2023, at det var kommunens vurdering, at X Skole var både berettiget og forpligtet til at optage din datter på skolen uden dit samtykke. Kommunen henviste i den forbindelse til § 36, stk. 3, i folkeskoleloven (nu lovbekendtgørelse nr. 90 af 29. januar 2024). Kommunen anførte i begrundelsen for sin vurdering, at en ansøgning om indskrivning på en konkret folkeskole skal imødekommes, når der er plads på den ønskede skole. Hvis kommunen ikke imødekommer en sådan ansøgning, når der er plads til eleven på den ønskede skole, vil kommunen tilsidesætte forældrenes ret til frit skolevalg, ligesom kommunen vil tilsidesætte

kommunens pligt til at sørge for undervisningen. Kommunen anførte endvidere bl.a., at bestemmelsen om frit skolevalg i sin ordlyd alene er begrænset af, om der er plads på den ønskede skole.

Jeg har i anledning af din klage til mig over optagelsen af din datter på X Skole anmodet Y Kommune om en udtalelse om sagen.

I en udtalelse af 3. april 2024 har Y Kommune fastholdt, at din datter kunne optages på X Skole uden dit samtykke. Kommunen har med henvisning til bl.a. en udtalelse fra Undervisningsministeriet til Familiestyrelsen, gengivet i Tidsskrift for Familie- og Arveret (TFA) 2009.443/1, anført bl.a., at en bopælsforælder efter kommunens opfattelse ikke alene har ret til at få indskrevet et barn i den lokale distriktsskole, men at distriktsskolen på den anden side har en pligt til at optage barnet uanset forældrenes uenighed. Konsekvensen af dette må efter kommunens opfattelse være, at bopælsforælderen efter folkeskolelovens § 36, stk. 3, også har ret til at få indskrevet et barn i en anden skole end distriktsskolen, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, da det medfører en pligt for kommunalbestyrelsen til at optage barnet i en anden skole end distriktsskolen.

Som led i min behandling af sagen har jeg desuden indhentet en udtalelse fra Social- og Boligministeriet om anvendelsen af forældreansvarslovens § 3 i sager om skoleskift. I en udtalelse af 17. januar 2025 har ministeriet anført bl.a., at reglerne om samtykke til skolevalg er reguleret i folkeskoleloven, hvor der stilles krav om, at begge forældremyndighedsindehavere samtykker i forbindelse med indmeldelse i skole. Ministeriet har i forlængelse heraf henvist til Børne- og Undervisningsministeriet, som er ressortministerium på folkeskoleområdet.

Børne- og Undervisningsministeriet har i en udtalelse af 31. marts 2025 anført bl.a. følgende:

”5. Det følger af § 54, stk. 1, 1. pkt., at forældrenes rettigheder efter folkeskoleloven og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven.

...

Har begge forældre del i forældremyndigheden, udøves de omhandlede rettigheder af forældrene i fællesskab. Dette gælder dog ikke, hvis en elev med den ene forælder opholder sig i en boform efter § 109 i lov om social service grundet vold fra den anden forælder, jf. folkeskolelovens § 54, stk. 3.

6. Det følger af forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., at har forældre fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene.

Ordene 'væsentlige beslutninger' omfatter bl.a. skolevalg. (...).

...

7. Af foranstående følger, at når en skole er bekendt med, at forældremyndighedsindehaverne bor hver for sig, og når det ikke er tilkendegivet over for skolen, at der er uenighed om skolevalg, dvs. i forbindelse med indskrivning i skole eller ved skoleskift, kan skolen gå ud fra, at den pågældende forælder også handler på den anden forælders vegne.

Kun hvis den anden forælder udtrykkeligt har tilkendegivet sin uenighed, vil skolen skulle inddrage den anden forælder.

Det følger heraf, at skolen ikke er forpligtet til at indhente begge forældres underskrift ved barnets indskrivning i skole og ved skoleskift.

Når en skole er bekendt med uenighed mellem forældremyndighedsindehaverne om indskrivning i skole eller skoleskift og således inddrager begge forældre, vil skolen ved inddragelsen skulle være opmærksom på, at begge forældres medvirken ikke fører til urimelig forsinkelse af afgørelsen om, hvor barnet skal gå i skole.

I situationer, hvor begge forældre inddrages i et spørgsmål om indskrivning i skole eller skoleskift, men hvor der ikke er udsigt til enighed, må skolens leder eller kommunalbestyrelsen, inden for en rimelig tid i forhold til barnets fortsatte skolegang, træffe afgørelse. Skolens leder eller kommunalbestyrelsen må, hvis det er nødvendigt, fastsætte en frist for eventuelle bemærkninger.

8. Folkeskolelovens § 36, stk. 2, er sålydende:

'Til hver skole hører et skoledistrikt, der kan være større eller mindre for de enkelte klassetrin. Et barn optages i skolen i det distrikt, hvor det bor eller opholder sig, jf. dog stk. 3, § 3, stk. 2, § 5, stk. 7, og § 22.'

Det følger af bestemmelsen, at et barns distriktsskole således er forpligtet til at indskrive barnet, medmindre *forældre* med fælles forældremyndighed vælger, at barnet skal gå i en anden folkeskole, jf. bestemmelsen om frit skolevalg i folkeskolelovens § 36, stk. 3, skal gå i en fri grundskole mv. eller hjemmeundervises, jf. folkeskolelovens § 33, stk. 2, eller at *kommunalbestyrelsen* henviser barnet til undervisning på en anden

skole end distriktsskolen, jf. bestemmelserne om henvisning til specialundervisning eller dansk som andetsprog mv. i folkeskolelovens § 3, stk. 2, § 5, stk. 7, eller § 22.

På den baggrund er det Børne- og Undervisningsministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsen, hvis forældre med fælles forældremyndighed ikke kan blive enige om, hvilken skole deres barn skal gå på, skal optage barnet i distriktsskolen i henhold til folkeskolelovens § 36, stk. 2.

Dette gør sig også gældende i tilfælde, hvor en forældremyndighedsindehaver, som barnet ikke har bopæl hos, er uenig i, at barnet skal gå i distriktsskolen.

9. Efter forældreansvarslovens § 3, stk. 1, 2. pkt., kan den forælder, som barnet har bopæl hos, træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være.

Flytter bopælsforælderen med barnet, vil det afhængigt af den nye bopæls beliggenhed kunne betyde, at barnets distriktsskole fremover er en anden. Kommunalbestyrelsen vil således, når forældrene ikke er enige om indskrivning i skole eller skoleskift, sikre barnets skolegang og optage det i distriktsskolen ved bopælsforælderen.

En flytning ændrer ikke på, at forældre med fælles forældremyndighed skal være enige, hvis barnet skal følge undervisningen i en anden folkeskole end distriktsskolen eller en fri grundskole eller skal deltage i undervisningen på en efterskole mv., jf. foran pkt. 8.”

2. Retsgrundlag

2.1. Forældreansvarsloven

Af § 3, stk. 1, i forældreansvarsloven (lovbekendtgørelse nr. 1768 af 30. november 2020) fremgår bl.a. følgende:

”§ 3. Har forældre fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være. (...)”

I forarbejderne til lov nr. 499 af 6. juni 2007 om forældreansvarslov er anført bl.a. følgende om bestemmelsen:

”1.2. Oversigt over lovforslaget

...

For at mindske konflikterne omkring barnet under udøvelsen af den fælles forældremyndighed foreslås det, at bopælsforælderen selv kan tage beslutninger om *overordnede forhold* i barnets dagligdag, ligesom bopælsforælderen kan bestemme barnets bopæl her i landet. Forældrene skal dog fortsat være enige om *væsentlige* beslutninger vedrørende barnets liv, f.eks. væsentlige medicinske indgreb, skolevalg, religion og bopæl i udlandet. (...)

...

Til § 3

Bestemmelsens *stk. 1* fastlægger forældremyndighedsindehavernes beslutningsbeføjelser, hvis der er fælles forældremyndighed. Om indholdet af forældremyndigheden henvises til lovforslagets § 2.

Som det fremgår af bestemmelsen, skelnes mellem 'væsentlige beslutninger', jf. 1. pkt., og 'overordnede forhold i barnets daglige liv', jf. 2. pkt.

Udgangspunktet i *1. pkt.* er, at væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold kræver enighed mellem forældrene, hvis de har fælles forældremyndighed. Visse forhold må betragtes som så indgribende for barnet, at begge forældre skal være enige herom. Dette gælder navnlig spørgsmålet om barnets flytning til udlandet, herunder udrejse til Grønland og Færøerne, barnets religion og væsentlige lægelige indgreb. I særlovgivningen er der desuden en række forhold, der kræver begge forældremyndighedsindehaveres samtykke, f.eks. indmeldelse i skole, udstedelse af pas, indgåelse af ægteskab, navnevalg mv. Også andre forhold, der kan indebære overvejelser med et længerevarende tidsperspektiv for barnet, f.eks. valg af skoleretning, videreuddannelse mv., vil som udgangspunkt kræve enighed mellem forældrene. Efter en fortolkning af folkeskolens regler vil skolerne dog gå ud fra, at hvis den ene af forældrene har truffet en beslutning vedrørende barnet, handler den pågældende på begge forældres vegne, medmindre der foreligger en udtrykkelig tilkendegivelse om det modsatte.

...

Til illustration af hvilke beslutninger, der er forbundet med henholdsvis forældremyndighed, bopæl og samvær, er indsat nedenstående skema. Der er ikke tale om en udtømmende opregning, men en illustration af afgrænsningen i forhold til forskellige typer af afgørelser.

Forældremyndighedsindehaverne sammen	Bopælsforælderen	Samværsforælderen
Værgemål Væsentlig medicinsk behandling og væsentlige indgreb Skolevalg Skolefritidsordning Risikobetonet fritidsaktivitet Flytning udenlands, herunder flytning til Grønland og Færøerne Navnevalg Religiøse forhold Ægteskab Pas	Direkte daglig omsorg Daginstitution Fritidsaktiviteter Flytning indenlands	Afgørelser, der relaterer sig til samvær – direkte omsorg Fritidsaktiviteter

...

Jeg henviser herved til lovforslag nr. L 133 af 31. januar 2007, lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 1.2, og bemærkningerne til lovforslagets § 3. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2006-07, tillæg A.

2.2. Folkeskoleloven

Folkeskolelovens § 36, stk. 1-3 (nu lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024), har følgende ordlyd:

”§ 36. Et barn kan efter forældrenes anmodning, jf. § 54, indskrives i folkeskolen fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år.

Stk. 2. Til hver skole hører et skoledistrikt, der kan være større eller mindre for de enkelte klassetrin. Et barn optages i skolen i det distrikt, hvor det bor eller opholder sig, (...).

Stk. 3. Forældre har krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune, under forudsætning af, at det kan ske inden for de rammer, kommunalbestyrelsen i skolekommunen har fastsat i henhold til § 40, stk. 2. Det samme gælder, hvis forældrene ønsker, at barnet skifter skole under skoleforløbet, herunder til distriktsskolen. (...)

Efter folkeskolelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., tilkommer forældres rettigheder efter loven den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven.

I forarbejderne til lov nr. 1658 af 30. december 2024 om ændring af lov om folkeskolen (Midlertidig fratagelse af en forælders rettigheder efter folkeskoleloven ved en elevs ophold på krisecenter), hvorved der blev indsat en undtagelsesbestemmelse i § 54, stk. 1, 1. pkt., er der om bestemmelsens hidtidige anvendelsesområde anført bl.a. følgende:

"2.1. Gældende ret

Det fremgår af folkeskolelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., at forældrenes rettigheder efter § 3 b, § 9, stk. 3 og 4, og §§ 12-14, § 16 c, stk. 3, og §§ 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven.

De i stk. 1, 1. pkt., citerede rettigheder vedrører (...) forældrenes rettigheder i forhold til frit valg af folkeskole (§ 36, stk. 3) (...).

Ved fælles forældremyndighed tilkommer forældrenes rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt., herunder reglerne om skoleindskrivning og skoleskift, således forældrene i fællesskab.

Bestemmelsen i § 54, stk. 1, 1. pkt., fortolkes i praksis således, at når en skole er bekendt med, at forældremyndighedsindehaverne bor hver for sig, men der er fælles forældremyndighed, og det ikke er tilkendegivet over for skolen, at der er uenighed mellem forældrene, kan skolen gå ud fra, at den ene forælder også handler på den anden forælders vegne, da fælles forældremyndighed kræver samarbejde af forældrene.

Kun hvis den anden forælder udtrykkeligt har tilkendegivet sin uenighed om skolevalg eller skoleskift, vil skolen skulle inddrage den anden forælder – for eksempel i forbindelse med skoleskift.

Baggrunden herfor er, at fælles forældremyndighed kræver, at forældrene skal samarbejde for barnets bedste, hvorfor det som udgangspunkt kan lægges til grund, at der er enighed mellem forældrene i samarbejdet med skolen.

Der er ikke i den gældende folkeskolelov mulighed for at fratage en forældremyndighedsindehaver rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt. Den eneste modifikation til bestemmelsen er i § 54, stk. 2, hvorefter skolen kan anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne bortset fra spørgsmål om skolegangens begyndelse og varighed."

Jeg henviser til lovforslag nr. L 47 af 3. oktober 2024 om ændring af lov om folkeskolen, lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2024-25, tillæg A.

Østre Landsrets dom af 28. september 2012, optrykt i TFA 2013.75, angik et 9-årigt barn, som moren havde forældremyndigheden over. Moren ønskede, at barnet skulle skifte skole til en skole i den by, hun nu var flyttet til med barnet, mens faren ønskede, at barnet skulle blive i sin gamle skole. Faren anmodede derfor om fælles forældremyndighed. Landsretten fandt ikke, at den opståede uenighed om skolegangen var så tungtvejende, at der ikke var grundlag for fælles forældremyndighed. Da fælles forældremyndighed var bedst for barnet, bestemte landsretten, at forældrene skulle have fælles forældremyndighed. Landsretten udtalte endvidere desuden bl.a. følgende:

"Landsretten finder, at S' [min bemærkning: barnets] ret til efter folkeskolelovens § 36, stk. 4, at fortsætte i skolen på (...) forudsætter, at forældremyndighedsindehaverne er enige herom, jf. folkeskolelovens § 54, stk. 1, hvorefter forældrenes rettigheder efter blandt andet lovens § 36 tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Da der som anført ikke er enighed om, at S skal fortsætte i skolen på (...), hvor ingen af parterne har bopæl, kan S ikke fortsætte i denne skole. S vil derimod i medfør af bestemmelsen i folkeskolelovens § 36, stk. 2, kunne optages i en skole i det skoledistrikt, hvor han har bopæl, hvilket efter landsrettens opfattelse efter ordlyden af bestemmelsen må gælde, uanset om forældrene er enige herom."

3. Min vurdering

Min behandling af denne sag vedrører spørgsmålet om, hvorvidt din datter efter ansøgning fra sin far kunne optages på X Skole i medfør af folkeskolelovens § 36, stk. 3, om frit skolevalg, når du og din datters far havde fælles forældremyndighed, men du havde tilkendegivet, at du var uenig i skolevalget.

Det følger af forældreansvarslovens § 3, stk. 1, at forældre, som har fælles forældremyndighed over et barn, skal være enige om væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår – med henvisning til særlovgivningen – at væsentlige beslutninger omfatter bl.a. skolevalg.

I overensstemmelse hermed fremgår det af folkeskolelovens § 54, stk. 1, at forældres rettigheder efter bl.a. lovens § 36 tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Ved fælles forældremyndighed tilkommer retten til frit skolevalg efter lovens § 36, stk. 3, således forældrene i

fællesskab, jf. pkt. 2.2 ovenfor. Jeg henviser desuden til Undervisningsministeriets udtalelse, som er gengivet ovenfor i pkt. 1.

Det anføres i tilknytning hertil i forarbejderne bl.a., at en skole som udgangspunkt kan gå ud fra, at når der er fælles forældremyndighed, handler en forælder på begge forældres vegne, medmindre den anden forælder udtrykkeligt har tilkendegivet sin uenighed.

I tilfælde af uenighed vil begge forældre skulle inddrages i sagen, og der vil inden for rimelig tid skulle træffes en afgørelse om, hvor barnet skal gå i skole. Børne- og Undervisningsministeriet har anført, at dette ved fortsat uenighed mellem forældrene vil være på barnets distriktsskole, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 2.

I den foreliggende sag havde du tilkendegivet, at du var uenig i, at din datter efter ansøgning fra sin far blev optaget på X Skole i medfør af folkeskolelovens § 36, stk. 3, om frit skolevalg.

På den baggrund er det min opfattelse, at X Skole ikke under de foreliggende omstændigheder kunne optage din datter på skolen i medfør af folkeskolelovens § 36, stk. 3.

Jeg har i dag gjort Y Kommune bekendt med min opfattelse.

Da din datter ikke længere går på skolen, har jeg ikke fundet grundlag for at henstille genoptagelse af sagen eller i øvrigt foretage mig mere.

Jeg skal som nævnt beklage, at jeg først nu har haft lejlighed til at afslutte min behandling af sagen.